

Romanul Realist Obiectiv - Ion de Liviu Rebreanu

Romanul este specia genului epic, de întindere mare, cu conținut complex, angajând multe personaje. De obicei, este structurat pe mai multe planuri, remarcându-se mobilitatea în timp și spațiu, mai multe conflicte: interioare și exterioare, romanul dând astfel o imagine cuprinzătoare asupra vieții, reinviind o întreaga lume, frescă a aceluși timp.

La noi, primele romane reușite au fost Ciocoi vechi și noi de Nicolae Filimon, Mara de Ioan Slavici și romanele lui Sadoveanu. În 1920, apare acel Balzac al nostru, cerut de Gabaret Ibraileanu: Liviu Rebreanu cu romanul Ion.

Perioada interbelică este cea mai bogată pentru romanul românesc ce atinge modernitatea ca evoluție și apogeul ca valoare artistică. În conștiința vremii trăiau Flaubert, Turgheniev, dar apar și romane inovatoare, având drept model Kafka, Proust, Mann.

După spațiile comune romanele pot fi clasificate:

Manolescu propune doric, ionic și corintic în eseul sau Arca lui Noe.
G. Ibraileanu le împarte în romane de creație și de analiză.

"Romanul doric zugrăvește o lume omogenă și rațională în care morala tuturor triumfă de obicei asupra moralei individuale. Autorul este omniscient, omnipotent, obiectivitatea aparentă ascunde o reprimare a multiplului individual - individul este reprimat de către colectivitate. Autorul este un demiurg ce cunoaște destinele, sufletele personajelor. Doricul românesc are o vârstă biblică de început și un creator la fel de imposibil ca și Creatorul" -Manolescu.

Ion este un roman realist-obiectiv doric, în care elementele tradiționale se îmbină cu cele moderne. În realism sursa de inspirație este realitatea faptului marunt, neînfrumusetat, iar personajul este omul obișnuit, sărac. Obligatorie este tipizarea personajelor, eroul fiind exponentul categoriei din care provine. Este un personaj arhetip prototipal. Se remarcă obiectivitatea, veridicitatea, anticalofilia (grad de expresivitate zero).

Romanul realist este oglinda unei anumite perioade, reproducerea completă a mediului social, a epocii, refuzând ambiguitatea și ipoteticul.

Rebreanu este socotit creatorul romanului realist modern. Romanele lui se desprind de proza tradițională și introduc probleme de psihologie și morală.

"Tăranul lui Creanga era mucalit, cunoscător erudit al paremiologiei (zicale, proverbe), cel din opera lui Sadoveanu este contemplativ și tăcut, trăind în raport cu semnele naturii și cu rosturi străvechi. La Rebreanu, tăranul este tenace, dornic să parvina, o brută" - Calinescu.

Ion prezintă viața satului cu țărani intelectuali, relațiile cu Imperiul Habsburgic, fiind o adevărată monografie a satului ardelean din acele timpuri. Apar obiceiuri, tradiții, evenimente importante din viața omului precum: hora, hramul bisericii, nașterea, nunta, moartea, iar apoi instituțiile de stat:

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

scoala, biserica, familia.

Destinul lui Ion se impleteste cu destine din viata satului. Ion reprezinta trecerea de la romanul traditional la cel realist-obiectiv modern. Lovinescu il considera prima creatie obiectiva a literaturii noastre. El este realist prin tema sociala, iar metodele fundamentale sunt observatia si analiza de tip comportamental. Reprezentativ pentru mentalitatea taraneasca, Ion este si o identitate.

Relatia cu celelalte personaje e marcata de tensiune si prin incercarea lui de a accede la un statut social prin care ar capata recunoasterea calitatilor sale. Drama personajului se constituie pe o dialectica a frustrarii. El este un om al impulsurilor si al instinctelor. Rebreanu foloseste tehnici moderne: sunt doua planuri de actiune care se intrepatrund. Constructia romanului este sferica, circulara: primul capitol este intitulat semnificativ "Inceputul", iar ultimul "Sfarsitul," cartea avand 13 capitole.

Romanul incepe cu drumul care vine de la Calibaba intovarasind Somesul pana la Cluj, unde coteste brusc pe sub rapele Dracului, ca sa dea buzna in pripasul pitit intr-o scrantitura de coline. La sfarsit, drumul care ne introduce in actiune venind din realitate pleaca parasind universul fictiv si readucandu-ne in realitate. Vremea trece netulburata peste zbucium, dureri, tragedii. Drumul delimiteaza realitatea de iluzia realitatii.

Tot o scena simetrica este adunarea satului in primul capitol la hora in batatura vaduvei lui Maxim Oprea si la sfarsit satul este adunat la hramul noii biserici. Hristosul de tinichea pe crucea de, lemn, udata de ploi, vede drumul care vine si apoi se pierde.

Din punctul de vedere al structurii compozitionale, romanul este alcatuit din doua parti intitulate simbolic: Glasul pamantului si Glasul iubirii. Ele sunt niste glasuri mai presus de. vointa eroului, pe care el nu poate sa nu le asculte, si denumesc fiecare o dominanta sufleteasca a personajului.

Romanul raspunde cerintei de sincronizare cu literatura europeana si ilustreaza conflictul generat de lupta apriga pentru pamant.

Incipitul prezinta locul, timpul si unele personaje, fiind in relatie cu finalul ce arata perspectiva autorului asupra lumii zugravite.

Hora este o pagina etnografica: ea este in toi, zecile de perechi bat someseana, colbul se invaltoreste, cantul se inteteste, barbatii se ridica si isi scot palariile la sosirea preotului Belciug si a sotiei invatatorului, Maria Herdelea, cu domnisoara Laura si Titu. Fruntasii satului sunt respectati. Ion o iubeste pe Florica, fata frumoasa, dar saraca, insa isi doreste cu ardoare pamant. Tatal sau, lenevior de nu avea pereche, bause zestrea Zenobiei, iar eroul, desi harnic de mic, iubind munca si pamantul, nu are avere si este batjocorit de tatal Anei, care il face sarantoc. El intra in aceasta categorie a saracilor.

Un element traditional este povestirea cu ajutorul memoriei involuntare, fiecare secventa avand o logica a ei: este prevestita de alta si prevesteste o alta, se creeaza o secventa expozitiva, prin care este prevestita tema romanului, sunt infatisate personajele, intentiile lor, relatia dintre ele,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

stratificarea sociala, expunerea faptelor care este cronologica.

Ion o joaca la hora pe Ana, promisa de tatal ei flacaului instarit, George Bulbuc, care o joaca pe Florica. Ana este urata, dar Ion, vrand pamantul ca zestre, o necinsteste pe fata, pentru a-l obliga pe tatal ei sa i-o dea de nevasta. in capitolul II, Zvarcolirea, e relevata placerea extraordinara a eroului privind pamantul si "ii venea sa cada in genunchi sa-l imbratiseze... glasul pamantului patrundea navalnic in sufletul flacaului ca o chemare, coplesindu-l." I se parea ca era in fata' unui urias. Mania sta la baza dramei sale, generata si de mandrie, idealul devenind patima arzatoare. Primul act de revolta este cand fura din pamantul vecinului, incercand sa mute hotarul cu Simion Lungu. Scena in care saruta pamantul este impresionanta si sugestiva. Intreaga lui dragoste se varsa asupra gliei.

Capitolul III, Iubirea, reda dragostea fata de Florica, stand langa ea pe prispa si spune: "Te iau de nevasta fie ceo fi, "dar tot el isi spune: "Dragostea nu ajunge in viata, las' ca e buna Anuta." Pasiunea pentru pamant se vede si la Vasile Baciuc care nu se indura sa-l dea, isi bate fata ca este inteleasa cu Ion. Ana este compatimita de tot satul, dar lui Ion nu ii pasa.

Romanul cuprinde in albia sa toata viata satului ardelenesc, tarani care muncesc, bat crasmele si nevestele pana la drama casniciei. Destinul eroului este marcat de mentalitatea aceluia timp, familia fiind intemeiata pe interese si nu pe sentimente, ceea ce se intampla chiar si fiicei invatatorului. Laura il iubeste pe Aurel, dar ofiterii trebuie sa ia fete cu zestre si se va marita cu Pinteana, multumit cu mobila in rate pe care o pot avea.

Eroul se consuma intre iubire si pamant, urmandu-si fara scrupule, cu viclenie scopul si isi satisface orgoliul si lacomia. Dupa tocmeli indelungate se face nunta. Capitolul VI, Nunta, este o admirabila pagina monografica. Tine dupa obicei trei zile si trei nopti, cu convoi si cu druste. Ana uita acum rusinea bataii, suferinta, dar Ion, trezit cu ea ca nevasta, o vede acum uscata, cu ochii pierduti in cap de plans, obrazii galbejiti de pete cenusii. Florica era aprinsa in obrazii, cu buze rosii, umede si pline, ochi albastri si limpezi de vara. El o joaca numai pe Florica si ii spune: "Tu esti mireasa mea. Numai pe tine te iubesc."

Eroul incepe sa se poarte cumplit cu nevasta: Ana il naste la camp pe Petrisor, este batuta de barbat, batjocorita de soacra si, afland de la Savista, ologa satului, ca Ion merge la Florica, se spanzura.

Cercetarea traiurilor sufletesti in preajma mortii este sugestiva, Ana vede lucrurile din casa parinteasca avand alte dimensiuni, gura cuptorului e poarta a adancurilor si are o viziune cu cei doi morti din sat, Mos Dumitru si Avram, care o cheama.

Florica s-a maritat cu George Bulbuc, si Ion, dupa ce se batuse cu el la carciuna, se imprietenește pentru a putea sa mearga sa o vada pe Florica.

Copilul moare si Ion se gandeste doar la mostenirea pamantului. Tot Savista ii spune lui George ca Ion vine la

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Florica, si acesta, prinzandu-l in ograda sa, il omoara lovindu-l cu sapa. Ion este vinovat de propriul sau destin tragic. Sfarsitul sau este perfect motivat moral si estetic. Pentru nelegiuirile sale isi primeste pedeapsa. Ion moare simbolic in pamantul pe care l-a ravnit atata. Cand el isi infipsea mainile in glie, le-a scos ca niste manusi de doIU, sugestie a destinului final. Calinescu spune "Iacomaia lui de zestre este centrul lumii. Nu din inteligenta a iesit ideea seducerii, ci din viclenie instinctuala, caracteristica oricarei fiinte reduse." Finalul prezinta satul, la hramul bisericii, si drumul ce iese din satul care a ramas inapoi acelasi.

Sincronizarea cu literatura europeana, ceruta de Lovinescu, este realizata prin caracterul obiectiv si sondajul psihologic, constructia este liniara si monografica, structura narativa logica, existand o atitudine de distantare obiectiva fata de realitate si preferinta pentru amanuntul revelator.

Se manifesta o prioritate a descrierii psihice in fata analizei psihologice. Rebreanu reconsidera cele trei elemente ale romanului traditional: intriga, personajul si atitudinea autorului fata de cele prezentate. Noutatea consta in viziunea interiorizata pe care o propune: sondajul psihologic. Conflictul interior marcheaza destinul personajului. Se observa imbinarea planurilor - destinul lui Ion cu destine ale taranirii si intelectualitatii rurale si tehnici pozitionale moderne, cum e cea a contrapunctului -, aceeasi tema prezentata in situatii si momente diferite, cum este nunta: a Anei cu Ion si a Laurei cu Pinte.

Rebreanu realizeaza sincronizarea cu literatura europeana ceruta de Lovinescu, excluzand idealizarea taranului "a curmat controversa cu semanatorismul si poporanismul".

Denumirea conceptului "obiectiv" vine din modul de reflectare artistica. Acest tip de roman se realizeaza dupa principiul mimetic creandu-se o imagine veridica a realitatii, dand impresia de copiere, de fotografiere. Naratorul omniscient e o ipostaza demiurgica, un inregistrator detasat de evenimente si personaje, are o atitudine impersonala asupra materiei epice. El nu are intentia de a manipula personajele si de a emite judecati asupra conduitei lor. Őŕtie dinainte ce trebuie sa se intample si cum. Se observa preferinta pentru amanuntul revelator, se povesteste cu ajutorul memoriei voluntare, constructia e circulara, relatarea cronologica - un fir narativ linear si monografic.

E abordata problematica unei societati surprinse la un moment dat si plaseaza personajele intr-un mediu social si un context istoric cunoscut. El reprezinta o categorie umana, e exponential. Exista o singura perspectiva narativa -auctoriala si da o imagine veridica a universului literar inchipuit. Universul cartii da senzatia ca e o transpunere a universului real, ca tot ce se intampla apartine unei realitati sociale. Romanul in care realismul e obiectiv da impresia ca realitatea literara concureaza cu realitatea obiectiva prin veridicitatea imaginilor.